

Convergència Democràtica de Catalunya: un «partit de gent» i nacionalista en l'etapa de «fer govern»

Jordi Matas Dalmases

Universitat de Barcelona. Facultat de Ciències Econòmiques
Barcelona, Spain

Resum

Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) és un partit que, des del punt de vista ideològic, s'ha d'etiquetar com a partit nacionalista, ja que allò que el defineix, tant des d'una òptica interna com des de l'exterior del partit, és el nacionalisme. Els orígens i els fonaments del nacionalisme de CDC cal buscar-los en el nacionalisme personalista de Jordi Pujol i, en general, en el seu pensament polític, l'aplicació del qual s'ha fet en quatre fases acumulatives: la de «fer país», la de «fer política», la de «fer partit» (aquestes tres explicitades pel mateix Jordi Pujol) i la que l'autor anomena «fer govern». I pel que fa al concepte de nació que defensa CDC, s'hi pot percebre la influència de Rovira i Virgili i de Prat de la Riba. CDC i Jordi Pujol no defensen un nacionalisme ideològic, sinó un nacionalisme ètic com una ètica i, a més, globalitzador, és a dir, sense exclusions prèvies i integrador. Sovint s'ha considerat que CDC més que un partit és un moviment, però l'autor s'inclina per qualificar CDC com un *catch-all party* o partit arrellegador o, com el mateix Jordi Pujol diu, un «partit de gent».

Paraules clau: partits polítics, Catalunya, nacionalisme.

Abstract. Convergència Democràtica de Catalunya: a people's political party and a nationalist party

From an ideological point of view, Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) must be labeled as a nationalist party, because what mainly defines it is nationalism, not only from an internal perspective but also from an external one. The origins and the basis of CDC's nationalism are in Jordi Pujol's personalist nationalism and, in general, in his political thought, which he has put in practice in four accumulative phases: «fer país» (making country), «fer política» (making politics), «fer partit» (making party) —all of them called in the way by Jordi Pujol himself— and what the author calls «fer govern» (making government). As for the concept of nation defended by CDC, we can easily notice Roviera i Virgili and Prat de la Riba's influence. CDC and Jordi Pujol do not defend a nationalism based on ideology but on ethic, they defend a globalizing nationalism, that is, without previous exclusions and integrating. CDC has often been considered a movement more than a party, but the author prefers to label it as a catch-all party or, as Jordi Pujol calls it, a «partit de gent» (people's party).

Key words: political parties, Catalonia, nationalism.

Sumario

	Introducció	Nacionalisme i ètica
Els orígens del nacionalisme de CDC: el nacionalisme personalista de Jordi Pujol		Nacionalisme globalitzador CDC: partit o moviment?
El concepte de nació: la influència de Rovira i Virgili i de Prat de la Riba		CDC: un partit <i>catch-all</i> o «de gent» Bibliografia

Introducció

Els aspectes més rellevants de la ideologia d'un partit polític, és a dir, els aspectes que ens permeten etiquetar-lo ideològicament són aquells als quals el partit mateix dóna un èmfasi especial i que formen el nucli essencial del cos doctrinal que el caracteritza i el defineix. La idea que defineix Convergència Democràtica de Catalunya (CDC), tant des d'una òptica interna com des de l'exterior del partit, és el nacionalisme, al voltant del qual gira tot el seu programa polític. Convergència Democràtica de Catalunya és un partit que cal etiquetar com a «nacionalista».

Larrel del nacionalisme de CDC la trobem en el pensament polític de Jordi Pujol, l'aplicació del qual s'ha fet en diverses fases acumulatives: la fase de «fer país», la de «fer política», la de «fer partit» (totes tres explicades per Jordi Pujol) i la que jo anomeno «fer govern». Les dues primeres s'inicien abans de la constitució de CDC com a partit polític i les dues últimes, després. La primera fase, que comença en ple franquisme, cap als anys cinquanta, és la de la defensa des de la societat de les «característiques naturals de la nació»: la llengua, la història, la cultura, els costums, etc. En la segona fase, la de «fer política», que s'inicia quan es comença a perfilar la fi del règim franquista, a principi del 1975 en la conferència que Jordi Pujol fa a ESADE el mes de gener d'aquell any, es passa d'una acció social a una de política, però amb el mateix objectiu: posar la «clau de volta» al procés de reconstrucció de Catalunya. En la III Assemblea de CDC del març del 1976, celebrada un mes després d'haver-se constituït com a partit polític, es va iniciar la fase de «fer partit», en la qual es va voler construir una sòlida organització interna per tal de «fer país» i «fer política» des del partit. Finalment, gràcies a la victòria de la coalició Convergència i Unió (CiU) en les eleccions autonòmiques del 20 de març 1980 i amb la creació d'un govern autonòmic dirigit per Jordi Pujol, es va iniciar la fase que, seguint la terminologia pujoliana, he anomenat «fer govern», en la qual, des del govern i des de l'administració, el que es pretén és «fer país», «fer política» i també «fer partit».

Els orígens del nacionalisme de CDC: el nacionalisme personalista de Jordi Pujol

La base principal del nacionalisme de CDC és el pensament polític de Jordi Pujol i, concretament, el seu concepte de nacionalisme, el qual es pot sinte-

titzar, d'entrada, com un nacionalisme personalista i amb una dimensió global, sense exclusions. Els homes, segons el nacionalisme personalista, necessiten pertànyer a un poble, a una comunitat nacional, que sigui capaç de donar-los una personalitat definida. És per això que la comunitat nacional, la nació, ha de formar i definir els individus, els ha de donar unes pautes d'identificació nacional. «Ens trobem, per tant, amb què, per una banda, l'home necessita disposar d'una estructura interior que el vertebrï i que aquesta estructura no sigui ell sol a tenir-la, és a dir, que no el tanqui en la seva estricta persona. Per l'altra, hi ha el fet que aquesta estructura en bona part és fruit de l'acció que damunt d'ell, d'una manera profunda —que vol dir d'una manera espontània, natural i no només intel·lectual— exerceix la comunitat nacional. Són aquests dos punts els que confereixen un valor al fet nacional, que el fan imprescindible i obliguen a fer-ne la defensa. I aquesta defensa ja és nacionalisme» (Pujol, 1976:166).

Pel nacionalisme personalista, la capacitat o no d'un poble de donar una personalitat definida a les persones que hi viuen és el termòmetre que indica el seu grau de fortalesa. Quan un poble no és capaç de donar aquesta manera definida de ser, tot l'esforç dels seus individus és el benefici «de la comunitat estranya que domina», que es converteix en la seva, i és llavors quan es pot parlar «d'alienació» (Pujol, 1976:167) d'aquests individus. És, per tant, un nacionalisme entès com un moviment alliberador i de lluita contra «l'opressió nacional» i social; un nacionalisme de defensa i cohesió dels individus; un nacionalisme que defineix les pautes d'actuació, la manera de fer, dels individus; un nacionalisme que va de dalt a baix, de la comunitat nacional als individus, però un nacionalisme que «té un últim destinatari, un principal destinatari, que són les persones» (Pujol, 1987:10).

El concepte de nació: la influència de Rovira i Virgili i de Prat de la Riba

Però, quins són els elements que calen perquè una comunitat nacional o, més concretament, Catalunya pugui donar una personalitat definida als catalans? Per donar resposta a aquests interrogants, hem d'anar al concepte de nació i, concretament, als seus elements caracteritzadors. Una de les definicions més clares que CDC ha fet del concepte de nació és la següent: «La Nació és una comunitat natural de persones aplegades en vida comuna sobre un determinat territori, amb una sèrie de característiques pròpies, que a la vegada que li dona cohesió la distingeix de les altres, i amb consciència de formar aquesta comunitat diferenciada, i voluntat de mantenir-la. Les característiques naturals de la Nació, són diverses: territori, llengua, història, cultura, ètnia, religió, economia, dret, costums, formes artístiques, etc.» (Textos CDC-19, 1981:3). El 1987 Pujol torna a definir la nació prenent els mateixos elements: «Catalunya és una nació per la seva cultura, el seu dret, la seva llengua, la seva història, les seves institucions. Ho és per la seva mentalitat col·lectiva. Ho és, fins i tot per un fet més circumstancial: la seva col·locació en el context espanyol, europeu

i mediterrani. I ho és per la consciència que tenim de tot això i per la voluntat de defensar-ho» (Pujol, 1987: 5). Finalment, en el VIII Congrés celebrat el gener del 1989, es feia la definició següent de Catalunya com a nació: «Catalunya, com a nació, és fonamentalment una *voluntat de ser*, arrelada en la seva llengua, en la seva cultura, en la seva història i en les seves institucions. Hi ha un *fet diferencial* que ens defineix com a nació» (CDC, 1989 I: 20).

Si agafem la primera definició, la més clara i ordenada, veurem que gairebé és la mateixa que Rovira i Virgili va fer el 1917 en la seva obra *Nacionalisme i federalisme*, on va seguir la definició de Mancini de nació: «Nacionalitat [Roviera i Virgili feia servir els termes "nacionalitat" i "nació" com a sinònims] és una comunitat natural d'hommes, aplegats en vida comuna per unitat de territori, d'origen, de costums i de llengua, i tenint consciència d'aquesta comunitat» (Baras, 1984: 81). Així doncs, és clar que CDC recull la definició de nació de Rovira i Virgili i, de retruc, la de Mancini, i que l'únic que fa és introduir-hi alguns altres elements, arreglar-la, pentinar-la. En la introducció d'aquests elements nous, hi trobem alguns trets de la definició de nació de Prat de la Riba, com el fet d'emfasitzar en l'existència d'unes «característiques pròpies o naturals» de la nació: per Prat eren, sobretot, la llengua, el dret i l'art, i CDC hi afegeix el territori —Almirall es refereix a la geografia com una de les justifications «naturals», a més de la raça i del caràcter, del catalanisme polític—, la història, l'ètnia, la religió, l'economia i els costums.

Però, malgrat tot, per CDC no cal tenir totes les «característiques naturals» esmentades perquè existeixi la nació sinó, perquè n'hi ha prou que les que es tinguin serveixin per donar consciència nacional als individus. Per tant, també en aquest punt CDC segueix el raonament de Rovira i Virgili, el qual deia que: «El principal element constitutiu d'una nacionalitat es troba en la consciència que hom té de pertànyer a aquesta nacionalitat, en la voluntat dels qui la constitueixen. I la importància dominant d'aquest element de la consciència nacional és tal, que l'absència d'un o més dels altres elements [la història, la llengua, el dret, la geografia] no impedeix l'existència d'una nacionalitat quan hi ha aquell element» (Molas, 1988 I: 290). El nacionalisme de CDC es planteja, doncs, en primer lloc, aconseguir aquesta necessària consciència col·lectiva de nació, que es tradueix en el «fer país», tot recollint el sediment que ha deixat l'evolució històrica de Catalunya: la llengua, la cultura, el dret, l'economia, la mateixa història, els costums, les institucions, etc.; i esperonar-lo primer amb el «fer política», després amb l'acció militant del «fer partit» i, finalment, amb la força institucional de «fer govern». Aquestes són, per CDC, les primeres matèries que cal polir per a la formació d'un sentiment de país, per potenciar la creativitat de la societat catalana i per poder forjar el futur polític de Catalunya.

Nacionalisme i ètica

El nacionalisme personalista de CDC i, més concretament, el de Jordi Pujol, és difil de deslligar del corrent personalista francès, d'inspiració cristiana, de prin-

cipi del segle XX, del qual Emmanuel Mounier va ser un representant destacat. El plantejament d'aquest corrent és la superació de l'individualisme i de la despersonalització conseqüència de la societat contemporània, i l'abandonament de la utilització instrumental de l'individu per l'Estat. També cal destacar la influència de Charles Péguy i d'Antoine de Saint-Exupéry en el pensament de Jordi Pujol i, en definitiva, en el model de nacionalisme personalista de CDC. Pel que fa al primer, «el pensament de Péguy constitueix, en síntesi, la base de la connexió entre cristianisme i nacionalisme [...]. La mística, l'espiritualització del patriotisme, la concepció de la política com a derivació d'aquella mística, són elements que van modelant la component cristiana del pensament de Jordi Pujol» (Marcet, 1984: 237). De Saint-Exupéry recull «la recerca d'uns valors culturals i ètics, on l'experiència de l'acció sigui decisiva. [...] La idea de responsabilitat, en aquest cas la responsabilitat dels cristians —«els únics que de debò tenen el secret de la fe, de la esperança i de la caritat»— és una idea que prové de Saint-Exupéry, així com l'evocació a la terra, al medi, a la continuïtat» (Marcet, 1984: 237-238). L'element espiritual és, doncs, un component bàsic del nacionalisme català tal com l'entenen Pujol i CDC, que el situen com el principal objectiu d'aquest moviment: «El primer objectiu de la nostra mobilització, cal repetir-ho, és espiritual, i persegueix aquella salut mental i espiritual de què parlàvem i aquella mística col·lectiva que vertebrava els pobles» (Pujol, 1980: 46). Aquest espiritualisme i aquesta mística també eren presents en Prat de la Riba, el qual deia que «l'esperit nacional de la gent catalana ha deixat sempre rastre de la seva existència en totes les èpoques de la història» (Prat de la Riba, 1978: 89). I pel que fa l'assentament del nacionalisme de Jordi Pujol sobre una base cristiana, cal parlar també de la influència directa de Raimon Galí, que trobem en «la constant referència cristiana, la concepció del contingut comunitari del nacionalisme, la necessitat d'una mística col·lectiva i la fidelitat a unes virtuts i valors bàsics, la crítica al catalanisme i a les actituds espirituals i mentals anteriors a la guerra» (Marcet, 1984: 235).

El nacionalisme de CDC és un nacionalisme de fàcil accés. Per accedir al nacionalisme, segons CDC, només cal la voluntat d'accedir-hi, la voluntat de *ser* nacionalista. I entenen que voler ser nacionalista vol dir voler que Catalunya sigui i identificar-s'hi. En la ponència sobre el nacionalisme del VII Congrés de CDC del 1985, es relacionava la «identitat» amb el «ser», s'entenia la identitat com «allò que fa que siguem el que som» (CDC, 1985: 11). Jordi Pujol hi afegeix: «I només serem un poble fort si conservem la nostra manera de ser, la nostra mentalitat col·lectiva i la nostra consciència de país, si creiem en ell i si ho sabem projectar cap al futur. I per mi, i per Prat, això és el nacionalisme» (Faulí, 1988: 19). Tot plegat es pot entendre com un cicle vital o, fins i tot, espiritual, on el primer pas és la identitat nacional, el segon la interiorització i posterior exteriorització d'una manera de ser i, el tercer, conseqüència d'aquesta idea de ser, la possibilitat o l'obligatorietat de crear, de construir Catalunya. Així, un cop es vol ser nacionalista, per Pujol cal trobar a Catalunya aquells elements que ajudin a la realització material i espiritual de l'individu, en benefici tant individual com col·lectiu. I per aconseguir aquests elements no calen

gaires principis teòrics, sinó que qualsevol activitat, per simple o rutinària que pugui semblar, pot enriquir i ajudar a la construcció nacional de Catalunya. La senzillesa del nacionalisme de CDC rau, doncs, en el fet que només cal la voluntat de ser nacionalista per ser-ne.

Quan Jordi Pujol parla del nacionalisme de CDC, vol defugir els principis ideològics, vol situar-lo per damunt d'aquests principis i així fer un nacionalisme vàlid per a tothom. En comptes de difondre una ideologia determinada, posa l'èmfasi a preservar uns valors determinats —els «valors nacionals», els «valors del poble». És, segons Pujol, «un nacionalisme que [...] no volem de cap manera que es basi en grans principis genèrics, en grans abstraccions de tipus general, que es basi en allò que se'n diu ideologia. Volem que aquest nacionalisme es basi en les necessitats de l'home, de l'home concret» (Faulí, 1988: 21) i que infongui a aquests homes uns determinats valors, que els han de donar una determinada manera de «ser» i de «fer». És difícil d'imaginar, però, uns valors sense continguts ideològics, és a dir, sense creences descriptives i normatives que intentin explicar els fenòmens socials. Probablement, per Jordi Pujol, aquesta objecció tindria una resposta: «[...] el nostre nacionalisme és humanisme: és una ètica» (Faulí, 1988: 22).

Nacionalisme globalitzador

Pel que fa a la globalitat, el nacionalisme de CDC pretén adreçar-se a tots els ciutadans de Catalunya. És un nacionalisme integrador que vol comptar amb tots els individus que formen la societat catalana, més enllà, doncs, de la «condició jurídica de la ciutadania». La construcció de Catalunya «vàlida per a tothom» és la síntesi d'aquest nacionalisme integrador, l'objectiu principal del qual té com a rerefons el problema de la immigració i, de retruc, el de la convivència. Un dels principals objectius de CDC i, molt abans, de Jordi Pujol era, i continua sent, evitar un possible trencament de la societat catalana com a conseqüència de la immigració. I una de les solucions per aconseguir la seva integració va ser definir el concepte de català tenint en compte els nousvinguts. Una definició que els semblava bona per aconseguir aquest objectiu era la de que «és català tothom que viu i treballa a Catalunya», però més endavant a aquesta definició s'hi va afegir: «[...] i que en vol ser», introduint l'element voluntarista propi del seu nacionalisme. Posteriorment, en la fase de «fer govern», encara podem trobar elements integradors, com la frase «Som 6 milions», la qual no és més que l'expressió de la voluntat, en aquest cas institucional, que ningú quedi al marge dels projectes político-socials de la Generalitat.

Avui CDC continua tement el problema de la possible mala integració dels immigrants, que podria comportar una greu amenaça per al progrés econòmic, social i polític; però, alhora, veu amb una gran esperança la potencialitat constructiva i la seva capacitat per cooperar en l'impuls de Catalunya. L'única via de solució que preveu CDC és la seva integració, respectant i incorporant a Catalunya «totes les realitats culturals que hi ha a casa nostra, procurant que

ningú s'hi senti foraster» (CiU, 1984: 13), per arribar a un moment en què es digui que «a Catalunya no hi ha immigrants: hi ha catalans. [...] És això, al que s'ha d'anar. Amb totes les diferències de manera de ser que hi hagi, ben reconegudes, però catalans» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, 1987: 4735).

La idea que el problema de la immigració s'ha de resoldre amb la seva integració ha estat sempre present en el pensament de Jordi Pujol i, posteriorment, en les tesis de CDC. Tot i així, és probable que s'hagi sentit «més compenetrat amb aquesta idea de la integració immigrant Jordi Pujol que la seva formació política» (Candel, 1988: 55), i encara més que bona part dels seus votants.

CDC: partit o moviment?

CDC entén l'organització política com un «marc de convivència social» sintetitzador de totes les manifestacions del país, però amb una definició pròpia, amb un programa propi i amb un ideari propi: en el seu cas, el nacionalisme, la socialdemocràcia, el liberalisme i el reformisme (Faulí, 1991: 62). Però si bé CDC s'autodefineix com a partit que presenta un programa socialdemòcrata i que alhora se situa en el corrent liberal europeu, el que realment el distingeix, com he dit, és el fet d'autoqualificar-se de partit nacionalista català (de la manera com ho fa l'article 1 dels Estatuts de CDC). CDC, quan s'autodefineix com a partit nacionalista i quan entén el nacionalisme com un moviment, vol expressar la seva voluntat de ser més que un partit: vol ser un moviment polític. Un moviment «de conscienciació nacional, constructor d'estructures de millorament social, conductor d'actituds d'entesa, alliberador d'opressions, enfortidor de cada una de les persones que formen el poble, a través de la recuperació de la dignitat nacional i personal, de la consciència plena de la seva pertanyença a aquest poble» (Textos CDC-19, 1981: 12). En el VIII Congrés del mes de gener de 1989 es va repetir la idea: «[...] Convergència, a més de ser un partit, vol ser un ampli moviment patriòtic, que és la base del catalanisme polític i la dinàmica de la societat civil» (CDC, 1989 I: 35). Per Isidre Molas, també el «pujolisme» és un «moviment d'opinió que s'expressa electoralment», el qual «s'unifica des d'un símbol personal, capaç d'expressar i comunicar una pluralitat de missatges diferenciats, com les cares d'un poliedre, que arriben als diferents sectors i es juxtaposen projectats en la confiança a un governant» (Molas, 1988 II: 61). Cesáreo R. Aguilera de Prat, després de qualificar el nacionalisme de CDC de «nacionalismo posibilista y explícitamente no radical», hi afegeix que «ello le permite ser un partido de "carácter populista" que lo asemeja más a un amplio "frente" o movimiento ideológico indefinido que a un partido con límites sociales estrictos» (Aguilera de Prat, 1993: 100).

CDC concep el partit com un instrument, com una «eina» per transformar el fet nacional en fet polític a través de la conscienciació dels individus; el concep com un instrument de transmissió ideològica, de «sembra de patrio-

tisme i de nacionalisme». És per això que CDC creu indispensable promoure la formació i la participació de totes les persones en l'àmbit polític i social, per tal de fer una organització política sòlida, creadora d'idees i capdavantera del nacionalisme a Catalunya. I el partit i els seus militants han d'exterioritzar aquest nacionalisme no només a Catalunya —Catalunya endins—, sinó també a la resta d'Espanya —Catalunya enfora. I per portar a terme aquesta impregnació de catalanisme es requereix, doncs, l'acció voluntària dels homes i les dones de CDC: l'acció militant.

Per CDC ser militant d'aquest partit és el mateix que ser militant de Catalunya. Aquesta identificació entre CDC i Catalunya es pot arribar a pensar que comporta, o bé una negació del pluralisme polític o bé una reducció d'allò que s'entén per Catalunya. A més, es diu que a CDC «hi han de tenir cabuda tots els que estimen Catalunya i la volen servir; tots els que volen preservar la seva identitat nacional i volen contribuir a aprofundir-la» (CDC, 1989 I: 35). L'acció militant de CDC es basa en la transmissió «responsable» —que vol dir la plena assumpció de la militància— del nacionalisme a la resta de la societat, a tothom. El militant, quan s'integra dins del partit, ha d'acceptar i obeir les seves disposicions internes i aprovar i defensar les línies del seu programa polític. D'això, se'n desprèn que «ser militant de CDC és molt més que ser soci d'un club o d'un centre recreatiu» (CDC, 1985: 6). El militant ha d'estar disposat a ocupar llocs de responsabilitat dins l'organització interna del partit, a assistir a les reunions i al debat intern i a participar-hi, a ser «ferment en la massa» i multiplicar el sentimen nacionalista, i a «fer de peó de brega» en la feina més quotidianament feixuga del partit. La militància és també, per CDC, el camí més habitual per accedir a qualsevol tipus de càrrec públic i «és bàsicament a través d'aquests càrrecs que el militant pot realitzar la seva acció com a tal» (CDC, 1985: 7). Per M. Rosa Virós i Jacint Jordana, es distingeixen dos tipus d'actituds dels militants amb més dedicació dins del partit: «En un polo, están los militantes con una identificación elevada con el partido, fervientes nacionalistas, socializados en ambientes próximos a aquél. En el polo opuesto, aparecen los militantes con una identificación mediana, más escépticos y relativistas, cuya gran dedicación no se debe a la identificación con el partido (pues éste no podría identificarse con ningún proyecto político) sino al interés personal de hacer una «carrera» burocrática y de poder dentro de la organización y/o de la Generalitat» (Virós, Jordana, 1989: 35). Els primers s'haurien quedat a la fase de «fer partit» i els segons serien els protagonistes de la fase de «fer govern», que inclou també «fer administració».

CDC: un partit *catch-all* o «de gent»

Avui CDC vol fer compatibles, doncs, quatre tipus d'accions: «fer país», «fer política», «fer partit» i «fer govern». Totes actuen sota un discurs nacionalista globalitzador i també ambigu.

L'ambigüitat del discurs nacionalista permet una identificació fàcil, d'una banda —partit endins—, de l'afiliat i del militant i, d'una altra —partit enfo-

ra—, del simpatitzant i de l'elector, amb el partit i amb el líder, ja que l'ambigüitat del contingut del discurs polític fa que persones diferents l'interpretin de maneres també diferents. Per tant, «la presentació cara al exterior de CDC como un partido unitario y cohesionado —a imagen y semejanza de como debería ser la nación que pretende representar—, sin que afloren conflictos ideológicos en su interior, es posible por la extrema ambigüedad del discurso de líder» (Virós, Jordana, 1989: 35).

La intenció d'aconseguir una base militant àmplia, però sempre posant per endavant el suport dels electors amb independència de la seva posició ideològica; la voluntat de situar-se políticament com a «pal de paller» de la política catalana i, per tant, de cobrir un ampli espai polític; el fet de flexibilitzar la ideologia; el rebuig teòric d'un electorat i d'una concepció de la política classistes; l'enfortiment i el protagonisme dels líders del partit; els esforços per establir llaços amb els diferents grups d'interès, i el control d'uns quants mitjans de comunicació catalans, són indicadors que ens poden portar a qualificar CDC com un *catch-all-party* o partit arreplegador. Fins i tot el mateix líder del partit, Jordi Pujol, ha inclos al partit dins d'aquesta categoria, però sense fer servir un llenguatge tan tècnic, sinó un altre de més entenedor: «Nosaltres no som un partit de masses. Un partit de gent; nosaltres no som un partit de quadres. Tenim quadres, és clar que tenim quadres, i molts, però no som un partit de quadres; no ho volem ser. Nosaltres no som un partit de *yupis*; és clar que n'hi deu haver, n'hi ha a tot arreu i benvinguts, però no som, no volem ser un partit de *yupis*. Ni som un partit de funcionaris, que en tenim, és clar, i com més millor, però no som un partit de funcionaris. Ni som un partit de professionals de la política. Nosaltres som un partit de gent. Deixeu-m'ho dir amb aquesta expressió tant senzill com això» [*sic*] (CDC, 1989 II: 34). Aquesta expressió, «partit de gent», que Jordi Pujol va utilitzar per primer cop en el VII Congrés de CDC, la va repetir en el IX de final del 1992: «És veritat que la gent i la qualitat de la gent i l'esperit de la gent són la força d'un país, però també ho són d'un partit. I sobretot ho són del nostre partit. El mèrit de Convergència i la força de Convergència és haver sabut ser un partit gent, de molta gent, de gent del país. Sabeu que nosaltres hem utilitzat aquesta expressió: «la gent», moltes vegades des de fa molt de temps, trencant el que són les normes, i els esquemes, i les terminologies habituals en el camp polític en el qual passa per alt la gent, doncs no era tinguda en compte. Doncs bé, nosaltres som un partit que té gent, que té a més gent del país, la gent normal i corrent del nostre país» (CDC, 1992: 5). La utilització de l'expressió ambigua «partit de gent» per definir el partit, permet considerar-lo com un *catch-all-party* o partit arreplegador, és a dir, com un partit amb les característiques esmentades i absolutament obert a qualsevol sector social (a la «gent»), fins i tot obert als *iupis*. I el que li permet al·limentar-se de «gent normal i corrent» és precisament l'ambigüitat del discurs polític de CDC (o de CiU) i, sobretot, l'ambigüitat del seu nacionalisme. D'aquesta manera pretén abraçar el centre polític i esdevenir el «pal de paller» de la política catalana.

Bibliografia

- AGUILERA DE PRAT, C.R. (1993). *Nacionalismos y Autonomías*. Barcelona: PPU.
- BARAS, M. (1984). *Acció Catalana 1922-1936*. Barcelona: Curial.
- CANDEL, F. (1988). «Integració i pujolisme». *Xarxa*, segona època, núm. 10.
- CDC (1985). *Una estratègia nacionalista per a la Catalunya de l'any 2000*. VII Congrés. Barcelona.
- (1989 I). *Estratègia nacionalista en la Catalunya d'avui*. Barcelona.
- (1989 II). *1 partit per la Catalunya dels anys 90*. VIII Congrés. Barcelona.
- (1992). *Construir la Catalunya del 2000*. IX Congrés. Barcelona.
- CiU (1984). *Un programa per al futur de Catalunya (1984-1988)*. Barcelona.
- Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Sèrie P, núm. 103. II legislatura (6-10-1987).
- FAULI, J. (ed.) (1988). *El pensament polític de Jordi Pujol (1980-1987)*. Barcelona: Planeta.
- (1991). *Convergència és així*. Barcelona: Edicions 62.
- MARÇET, J. (1984). *Convergència Democràtica de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62.
- MOLAS, I. (1988 I). *Antoni Rovira i Virgili: nacionalisme català i federalisme*. A BALCELLS, A. (ed.). *El pensament polític català del segle XVIII a mitjan segle XX*. Barcelona: Edicions 62.
- (1988 II). «Pujolisme: ideologia o moviment». *Xarxa*, segona època, núm. 10.
- PRAT DE LA RIBA, E. (1985). *La nacionalitat catalana*. Barcelona: Edicions 62 i "la Caixa".
- PUJOL, J. (1976). *Una política per Catalunya*. Barcelona: Nova Terra.
- (1980). *Construir Catalunya*. Barcelona: Pòrtic.
- (1987). *Nació, societat, persona*. Discurs del president de la Generalitat. X Gran Festa de CDC. Barcelona.
- Textos CDC-19 (1981). *El nacionalisme en la Catalunya d'avui*. Barcelona.
- VIRÓS, R. & JORDANA, J. (1989). *Exploraciones sobre la participación en los partidos políticos de Catalunya: el caso de CDC/UDC*. Comunicació presentada en el VII Congreso de la Asociación Española de Ciencia Política y Derecho Constitucional, Girona.